

злочину) ця мета спричинення шкоди є т.зв. «проміжною», оскільки насильство є тільки способом досягнення іншої, головної для злочинця, мети.

Таким чином, насильство (в розумінні родового складу злочинів) – це умисне діяння (дія або бездіяльність), скоєне суб'єктом злочину, що спричинює шкоду або створює загрозу спричинення шкоди життю, здоров'ю, волі, честі, гідності або свободі особи, вчинене шляхом фізичного або психічного впливу на неї.

1. *Российское уголовное право. Общая часть* : Учебник / под ред. В.Н.Кудрявцева, А.В.Наумова. - М. : СПАРК, 1997. - 454 с.
2. *Уголовное право России. Общая часть. Учебник для вузов. В 2-х т.* / под ред. А.Н.Игнатова, Ю.А.Красикова. - М. : НОРМА-ИНФРА, 1998. - 639 с.
3. *Уголовное право. Часть общая* / под ред. Н.А.Беляева, М.Д.Шаргородского. - М. : Юрид.лит, 1969. - 440 с.
4. *Советское уголовное право. Общая часть* / под ред. Г.А.Кригера, Б.А.Куринова, Ю.М.Ткачевского. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. - 517 с.
5. *Лопашенко Н.А. Преступления в сфере экономической деятельности: понятие, система, проблемы квалификации и наказания: Дисс. ... д-ра. юрид. наук.* - Саратов, 1997.
6. *Кримінальне право. Загальна частина: Підручник* / за ред. А.С.Беніцького, В.С.Гусласького, О.О.Дудорова, Б.Г.Розовського. - К.: Істина, 2011. - 1112 с.
7. *Коржанский Н.И. Объект и предмет уголовно-правовой охраны* / Н.И.Коржанский. - М. : Академия МВД СССР, 1980.
8. *Шарапов Р.Д. Насилие в уголовном праве. Дисс. ... д-ра. юрид. наук.* - Екатеринбург, 2006. - 298 с.

Козич І.В. Родовий склад злочину, що вчиняється із застосуванням насильства

У статті розглядаються теоретичні проблеми родового складу злочину, що вчиняється із застосуванням насильства

Ключові слова: склад злочину, родовий склад злочину, насильство

Козич І.В. Родовой состав преступления, которое совершается с использованием насилия

В статье рассматриваются теоретические вопросы родового состава преступления, которое совершается с использованием насилия

Ключевые слова: состав преступления, родовой состав преступления, насилие

Kozych I.V. Generic crime that is committed with violence

The article deals with theoretical problems of the tribal elements of the crime committed by using violence

Keywords: crime, violence

Локтіонова В.В.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ КОНСТРУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ

УДК 343.13

Незважаючи на значну кількість теоретичних досліджень, у науці

кримінального права дотепер немає однакового підходу до вирішення окремих принципових питань, що стосуються конструювання складів злочинів, наслідком вчинення яких є шкода життю та здоров'ю людини. Це пов'язано з відсутністю концепції багатооб'єктності злочинів, додатковим об'єктом яких визнається життя та здоров'я особи. Виокремлення основних благ людини та громадянина як додаткового об'єкта нівелює цінність цих благ для суспільства і держави та виводить їх з переліку пріоритетних об'єктів кримінально-правової охорони. Мабуть тому перше місце в цьому переліку посідають основи національної безпеки України.

Вирішення окреслених питань слід визнати практично необхідним у зв'язку з тим, що виникає проблема диференціації покарання за заподіяння різної за ступенем тяжкості шкоди здоров'ю людини. Проблема ускладнюється тим, що законодавець відмовився від науково обгрунтованого їх розв'язання та використовує усталені стереотипи при модулюванні злочинів, наслідком вчинення яких є шкода життю та здоров'ю людини.

Не можна сказати, що ці проблеми не розглядалися в теорії кримінального права. Серед вчених, які зробили певний внесок у розробку та вирішення названих питань, зокрема, С. С. Алексєєв, В. К. Бабаєв, В. М. Баранів, Є. В. Благов, М. І. Ковальов, Л. Л. Кругліков, Т. В. Кльонова, В. П. Коняхін, Н. Ф. Кузнєцова, В. М. Кудрявцев, П. І. Люблинський, А. Н. Трайнін, М. Д. Шаргородський та інші. Однак наявність у законодавстві про кримінальну відповідальність злочинів, додатковим об'єктом яких є життя та здоров'я людини, свідчить про те, що наукові розробки цих питань не знайшли відображення у чинних кримінально-правових нормах. Це, в свою чергу, ускладнює практику застосування норм кримінального права, що передбачають покарання за вчинення злочинів, наслідком вчинення яких є шкода життю та здоров'ю особи.

Враховуючи вищезгадане, метою цього дослідження є науковий аналіз кримінально-правових конструкцій злочинів, наслідком вчинення яких є шкода життю та здоров'ю людини, та окреслення перспективних напрямів реконструкції норм розділу X Особливої частини КК України «Злочини проти довкілля».

Аналіз різних складів злочинів та їх конструкцій дозволив нам констатувати, що під останньою (конструкцією) слід розуміти характер, тип зв'язків між утворюючими конкретний склад злочину ознаками, а також різновид їхнього «набору» чи поєднання. Кримінально-правова конструкція – це засіб внутрішньої законодавчої техніки, що є структурною моделлю злочину, певною комбінацією ознак. При цьому ознаки складів різні і перебувають між собою в різних варіаціях, що призводить до різноманіття конструкцій складів злочинів. У багатьох випадках кілька ознак складів групуються однаковою чином; іншими словами, є типові варіанти побудови окремих частин складу злочину [1, с. 88].

Так, дослідження нами складів злочинів проти довкілля показало, що в

багатьох із них передбачені наслідки у вигляді загибелі людей, масового їхнього захворювання та інших тяжких наслідків, що охоплюють загибель чи масове захворювання людей; істотне погіршення екологічної обстановки в тому чи іншому регіоні тощо. Зазначені наслідки в диспозиціях статей (частин статей) розділу X Особливої частини КК України «Злочини проти довкілля» розташовані на одному рівні, що виключає відповідну диференціацію покарання [2, с. 47–48].

Крім того, аналізуючи складів злочинів, наслідком вчинення яких є шкода життю та здоров'ю людини, ми дійшли висновку про необхідність проводити розмежування в спрямованості посягання на певний об'єкт і встановлювати особливості його суб'єктивної сторони для кваліфікації злочинів. В об'єктивній стороні таких посягань шкода життю та здоров'ю може бути передбачена як основний суспільно небезпечний наслідок діяння, так і додатковий (похідний), що, у свою чергу, може бути як обов'язковим, так і факультативним.

Така класифікація наслідків безпосередньо пов'язана з тим, що в науці кримінального права існує так званий «горизонтальний» поділ безпосереднього об'єкта злочину на основний і додатковий, а додатковий, у свою чергу, поділяється на обов'язковий і факультативний [3, с. 117]. Основний об'єкт кримінально-правової охорони – це ті суспільні відносини, той інтерес, який законодавець, створюючи конкретну норму, у першу чергу, прагнув поставити під охорону закону про кримінальну відповідальність. Додаткові об'єкти – це такі суспільні відносини, які, у принципі, заслуговуючи самостійного кримінально-правового захисту, стосовно до мети і завдань створення (моделювання) даної норми, захищаються законом про кримінальну відповідальність лише попутно, оскільки ці відносини неминуче ставляться в небезпеку заподіяння шкоди при вчиненні посягання на основний об'єкт [4]. Обов'язковий додатковий об'єкт завжди страждає внаслідок вчинення злочинного посягання. У свою чергу, додатковий факультативний об'єкт не є обов'язковою ознакою злочину, але може бути порушений при його вчиненні. Так, при насильницькому грабежі фізичній або психічній недоторканності потерпілого завжди заподіюється шкода, а отже, цей об'єкт є додатково-обов'язковим. Разом з тим, при вчиненні цього злочину можливим є також заподіяння шкоди честі і гідності потерпілого. Указаний об'єкт – факультативний [3, с. 117]. При цьому злочинні наслідки – це шкода, від заподіяння якої охороняється об'єкт злочину.

Таким чином, кожному виду об'єктів кримінально-правової охорони відповідає свій різновид суспільно небезпечних наслідків.

Основні та додаткові суспільно небезпечні наслідки мають двоєке значення. З одного боку, вони, виражаючись в поняттях своїми загальними, характерними ознаками, відіграють важливу роль у моделюванні (створенні) диспозицій і санкцій кримінально-правових норм, тобто беруть участь у процесі їхнього формулювання, а з іншого – своїми конкретними проявами

серйозно впливають на процес застосування кримінально-правових норм [4].

Конструювання основних і додаткових (обов'язкових і факультативних) наслідків у багатооб'єктних злочинах відбувається по-різному. У деяких випадках діяння одночасно посягає на всі суспільні відносини, охоронювані створеною кримінально-правовою нормою, чим заподіює шкоду основному і додатковому (обов'язковому або факультативному) об'єктам. Іноді першим ушкоджується основний об'єкт, а лише потім спричиняється шкода додатковому. Такий механізм заподіяння шкоди безпосередньому об'єктові при вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 121 КК України (за ознакою смерті потерпілого). Здоров'я виступає при цьому як основний, а життя – додатковий об'єкт злочину. Для даного складу характерно спочатку заподіяння шкоди (тяжкого тілесного ушкодження) здоров'ю, а вже потім порушення додаткового об'єкта – життя потерпілого. Не виключається також можливість, коли першим або разом з основним ушкоджується додатковий об'єкт посягання, а через якийсь проміжок часу це ушкодження позначається на обсязі шкоди основному об'єкту злочину. Наприклад, при посяганні на життя державного або громадського діяча шкода життю або здоров'ю указаному потерпілому через певний час (у вигляді того, що державний або громадський діяч виключений із системи державних або громадських органів і не може впливати на прийняття тих або інших рішень, необхідних для нормальної життєдіяльності держави) збільшує обсяг шкоди основам національної безпеки України (основному об'єкту злочину).

Отже, охорона суміжних суспільних відносин однією кримінально-правовою нормою виправдана лише тоді, коли діяння порушує соціальну можливість шляхом впливу на предмет або на суб'єкта суспільних відносин. Підставою для подібного висновку слугує єдність суспільних відносин правоохоронюваного об'єкта та злочинного результату, що обумовлює стійкість конкретних форм злочинної поведінки. При безпосередньому порушенні соціальної можливості така внутрішня єдність між кількома суспільними відносинами відсутня [4]. Наявність додаткових (обов'язкових і факультативних) наслідків поряд з основними, отже, можлива при посяганні на соціальну можливість за допомогою впливу на предмет або на суб'єкта суспільних відносин. Якщо ж ця можливість порушена безпосередньо, то настають лише основні суспільно небезпечні наслідки.

У цьому зв'язку виникає питання про доцільність забезпечення охорони життя та здоров'я людини не тільки нормами розділу II Особливої частини КК України, але й іншими кримінально-правовими нормами, що передбачають покарання за посягання на інші об'єкти (соціальні цінності). У розглянутому випадку утворюється складна для правозастосовувача конструкція кримінально-правової заборони: в одних нормах життя людини – основний об'єкт посягання (наприклад, при умисному вбивстві), а в інших – додатковий (другорядний). Так, при розбійному нападі основний об'єкт – економічні відносини власності, а при заподіянні смерті потерпілому при розбійному

нападі життя його відходить на другий план, поступаючись економічним відносинам власності. При цьому слід зазначити, що ч. 4 ст. 187 КК установлює покарання за розбій, спрямований на заволодіння майном у великих або особливо великих розмірах або вчинений організованою групою, або поєднаний із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень у вигляді позбавлення волі на строк від 8 до 15 років, а ч. 1 ст. 115 КК установлює покарання за просте вбивство людини у вигляді позбавлення волі на строк від 7 до 15 років. Частина 2 ст. 115 КК передбачає покарання за вбивство з обтяжуючими вину обставинами у вигляді позбавлення волі на строк від 10 до 15 років або у вигляді довічного позбавлення волі. Здійснення терористичного акту (ч. 3 ст. 258 КК), що призвели до загибелі людини, карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

Частиною 1 ст. 119 КК встановлено покарання за вбивство через необережність у вигляді обмеження волі на строк до п'яти років або позбавлення волі на той же строк, а вбивство двох або більше осіб, вчинене через необережність (ч. 2 ст. 119 КК), карається позбавленням волі на строк від 5 до 8 років. У той же час заподіяння смерті через необережність фігурує як злочинний наслідок при вчиненні багатьох інших злочинів. Так, ч. 2 ст. 253 КК передбачає покарання за розробку і здачу проєктів, іншої аналогічної документації замовнику службовою чи спеціально уповноваженою особою без обов'язкових інженерних систем захисту довкілля або введення (прийом) в експлуатацію споруд без такого захисту, якщо вони спричинили тяжкі технологічні аварії або екологічні катастрофи, загибель або масове захворювання населення або інші тяжкі наслідки у вигляді обмеження волі на строк від трьох до п'яти років або позбавлення волі на строк до п'яти років. Порушення правил охорони вод (водних об'єктів) (ч. 2 ст. 242 КК України), що спричинило смерть людей або їх масове захворювання, масове захворювання об'єктів рослинного або тваринного світу, тягне покарання у вигляді обмеження волі на строк до п'яти років або позбавлення волі на той же строк.

Порушення правил поведіння з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами (ч. 2 ст. 267 КК), якщо вони спричинили загибель людей або інші тяжкі наслідки, карається позбавленням волі на строк від трьох до дванадцяти років. За дії, передбачені частинами першої, другої чи третьої ст. 267 КК, вчинені службовою особою або повторно, а також якщо вони спричинили загибель людей або інші тяжкі наслідки, ч. 4 ст. 267 КК України встановлено покарання у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до семи років.

Аналізуючи всі без винятку складі злочинів проти довкілля, можна дійти висновку, що обов'язковою ознакою двох основних (статті 236 та 237 КК), дев'яти кваліфікованих (частини другі статей 238, 239, 240–243, 245, 253 КК) та одного особливо кваліфікованого (ч. 3 ст. 239 КК) складів злочину закон називає загибель людей, чотирьох основних (ч. 1 ст. 244, ст. 246, ч. 1 ст. 248,

ч. 1 ст. 249 КК) – істотну шкоду, чотирьох основних (статті 236, 237, 247, 251) та дев'яти кваліфікованих (частини другі статей 238–243, 245, 252, 253 КК) – інші тяжкі наслідки, одного особливо кваліфікованого (ч. 3 ст. 2392 КК) – тяжкі наслідки, а семи основних (частини 1 статей 239, 2391, 240–244, ч. 1 ст. 253 КК України) – створення небезпеки для життя і здоров'я людей.

У вказаних злочинах під загибеллю людей слід розуміти смерть хоча б однієї людини, що сталася внаслідок вчинення злочинів, відповідальність за яку передбачена статтями 236, 237, частинами 2 статей 238–243, ч. 2 ст. 245, ч. 2 ст. 253 КК. Істотна шкода – це не тільки кількісні та вартісні критерії, а й інші обставини, що мають значення для вирішення цього питання. Інші тяжкі наслідки – це загибель чи масове захворювання людей; істотне погіршення екологічної обстановки в тому чи іншому регіоні (місцевості); зникнення, масові загибель чи тяжкі захворювання об'єктів тваринного і рослинного світу; неможливість відтворити протягом тривалого часу ті чи інші природні об'єкти або використовувати природні ресурси в певному регіоні; генетичне перетворення тих чи інших природних об'єктів; заподіяння матеріальної шкоди в особливо великих розмірах; тощо. Створення небезпеки для життя і здоров'я людей має місце в разі, якщо забруднення навколишнього природного середовища чи вчинення інших протиправних дій могло призвести до загибелі хоча б однієї людини, масових захворювань людей, зараження хоча б однієї людини епідемічним або інфекційним захворюванням, зниження тривалості життя чи імунного захисту людей, відхилень у розвитку дітей тощо.

Тобто, фактично екологічні злочини визнаються такими у разі створення небезпеки для життя і здоров'я людей або спричинення масового захворювання чи загибелі людей. Однак заподіяння шкоди безпосередньому об'єкту, яким є охоронювані законом про кримінальну відповідальність суспільні відносини, що виникають з приводу використання окремих видів природних ресурсів, природних об'єктів, забезпечення правопорядку при здійсненні конкретних видів впливу на довкілля, забезпечення екологічної безпеки населення і територій у процесі експлуатації промислових та інших підприємств, споруд, установок, а також іншої виробничої діяльності [2, с. 43], фактично не передбачено в багатьох складах екологічних злочинів, хоча екологічна шкода має бути основною конструктивною ознакою цих суспільно небезпечних посягань на довкілля. При цьому під екологічною шкодою можна розуміти вторгнення і порушення навколишнього природного середовища [9, с. 57], його компонентів.

Мабуть саме цим пояснюється те, що сьогодні шкода довкіллю не відшкодовується і не проводиться відновлення в натурі природного стану, усунення псування та іншого негативного стану природних ресурсів та об'єктів. Так, два десятки років тому повернення довкілля в попередній, непорушний стан вважалося основним і найкращим способом відшкодування екологічної шкоди. З часом виявилися труднощі такого способу відшкодування шкоди: заподіювачу екологічної шкоди, який не має відповідної техніки та

інших засобів, часто зручніше «відкупитися» від проведення відновлювальних робіт, навіть у підвищеному розмірі [9, с. 57].

У зв'язку з цим нами відзначається те, що під час споживання природних ресурсів має здійснюватися їх охорона, а кращим способом захисту природи, природних ресурсів є раціональність, економність природокористування.

Згідно зі ст. 5 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» державній охороні і регулюванню використання на території України підлягають: навколишнє природне середовище як сукупність природних і природно-соціальних умов та процесів, природні ресурси, як залучені в господарський обіг, так і невикористовувані в народному господарстві в даний період (земля, надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ), ландшафти та інші природні комплекси. Відповідно до ч. 2 цієї статті особливій державній охороні підлягають території та об'єкти природно-заповідного фонду України й інші території та об'єкти, визначені відповідно до законодавства України. Державній охороні від негативного впливу несприятливої екологічної обстановки підлягають також здоров'я і життя людей (ч. 3 ст. 5 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища») [5].

Тобто, серед об'єктів, що властиво для правовідносин довкілля, виокремлюють природні та природно-антропогенні цінності. Вони, окрім здатності задовольняти безпосередні потреби учасників правовідносин, знаходяться під постійним впливом об'єктивних законів розвитку природи і за винятком об'єктів антропогенного характеру постали саме завдяки природі, яка і є їхнім творцем [6, с. 145–152].

Перша група об'єктів – це насамперед довкілля загалом як сукупність природних та природно-соціальних умов і процесів. У згаданій ст. 5 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» воно зокрема подане як навколишнє природне середовище. Таке різночитання цього об'єкта пов'язане до певної міри з ігноруванням сучасних підходів до відповідних правових явищ. Адже якщо звернутися до Основного Закону нашої держави, то у ст. 50 проголошено право кожного на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Вочевидь застарілий та не зовсім вдалий термін «навколишнє природне середовище» мав би бути змінений, а законодавство, що оперує таким поняттям, відповідає Конституції України [7]. Насправді ж законодавець, ухвалюючи відповідні акти у сфері охорони й використання довкілля, продовжує оперувати старим поняттям, на що має відреагувати юридична наука, що вивчає проблеми правового регулювання відносин взаємодії суспільства і природи. Однак галузеві дослідження у цьому напрямі відзначаються інертністю, тривають у старих радянських традиціях, а тому й відповідних пропозицій щодо зміни законодавчої термінології практично немає. Отже, основним інтегрованим об'єктом злочинів проти довкілля є саме безпека довкілля, тобто такий стан довкілля, при якому забезпечуються: 1) належне функціонування природних екосистем, а через це 2) нормальні

умови життя людини. Саме цей стан потребує всебічного захисту як від негативної антропогенної діяльності людини, так і від самих природних катаклізмів. Вказаний захист повинен здійснюватися як правовими, так і іншими заходами [8, с. 82–83].

Отже, окрім природних комплексів, природних об'єктів і природних ресурсів, довкілля у широкому значенні як об'єкт правової охорони містить також елементи, пов'язані з соціальними умовами та процесами. Це передусім середовище, створене в результаті життєдіяльності людини, яке впливає на якість людського життя, його тривалість, на здоров'я людей та їхнє благополуччя. Цей елемент довкілля має неабияке значення в сучасних умовах і є невід'ємною його складовою.

У структурі довкілля виділяють природні об'єкти, які власне і є його компонентами: «вони мають природне походження, безпосередньо взаємодіють з довкіллям та забезпечують життєво важливі потреби людини». До цієї групи об'єктів екологічне право відносить: землю, надра, води, ліси, тваринний та рослинний світ, атмосферне повітря, екологічну мережу України, континентальний шельф і виключну (морську) економічну зону України [6].

Отже, життя і здоров'я людини як об'єкт охорони навколишнього природного середовища у Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» [5] не передбачається.

Таким чином, законодавець формально в конструкціях складів багатьох злочинів позначив життя і здоров'я людини як домінуючі охоронювані законом цінності, не бере до уваги необхідність перебудови всієї системи кримінально-правових норм. Життя і здоров'я людини безвідносно до її статусу є найважливішими цінностями, тому в КК повинні бути тільки загальні норми, що охороняють ці цінності, інші мають бути виключені взагалі або сконструйовані з урахуванням суворо визначених критеріїв і принципів. При цьому виділення і дослідження злочинних наслідків на рівні безпосереднього об'єкта злочину надасть можливість не тільки конкретно і коректно змодельювати екологічні злочини, наслідком вчинення яких є шкода життю чи здоров'ю людини, але й правильно їх кваліфікувати в правозастосовній практиці. Основним при цьому повинен бути постулат: життя і здоров'я людини завжди мають виступати основними об'єктами посягання. У всіх інших випадках учинене буде кваліфікуватися за сукупністю злочинів, тобто і за статтею (частиною статті), що встановлює покарання за порушення спеціальних правил поведінки.

1. Кудрявцев В. Н. *Общая теория квалификации преступлений : монография / В. Н. Кудрявцев. – М. : «Юридическая литература», 1972. – 352 с.*
2. Митрофанов І. І. *Кримінально-правове забезпечення охорони довкілля : монографія / І. І. Митрофанов. – Кременчук : Видавець «ПП Шербатих О. В.», 2010. – 272 с. – Бібліографія в підрядкових посиланнях.*
3. Митрофанов І. І. *Кримінальне право України. Загальна частина : навчальний посібник / І. І. Митрофанов. – Кременчук : Видавець «ПП Шербатих О. В.», 2009. – 632 с.*

4. Мальцев В. В. Проблема уголовно-правовой оценки общественно опасных последствий / В. В. Мальцев. – Саратов : Изд-во СГУ, 1989. – 192 с.
5. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
6. Пилипенко П. Щодо проблеми об'єктів у правовідносинах довкілля / П. Пилипенко // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2008. – Вип. 47. – С. 145–152.
7. Показовим у цьому плані є Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів» від 23.12.1997 р. (змінами від 24.10.2002 року у цьому Законі замінено всі терміни «навколишнє природне середовище» на слово «довкілля» у відповідному відмінку (Див. Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 48. – Ст. 359).
8. Шульга А. М. Кримінально-правова охорона земель від забруднення або псування : дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : спец. : 12.00.08 Андрій Михайлович ; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2004. – 237 с.
9. Боголюбов С. Право та єдина державна екологічна політика в Росії / С. Боголюбов // Право України. – 2011. – № 2. – С. 52–65.

Локтионова В.В. Окремі аспекти конструювання злочинів проти довкілля

У статті аналізується проблеми конструювання екологічних злочинів, наслідком яких є шкода життю та здоров'ю людини. Робиться висновок про необхідність зміни підходу до моделювання розглядуваних злочинів, що буде забезпечувати надійну охорону безпосередньому об'єкту посягання.

Ключові слова: Наслідки злочину, шкода життю і здоров'ю людини, екологічні злочини, екологічна шкода.

Локтионова В.В. Некоторые аспекты конструирования преступлений против окружающей среды

В статье анализируются проблемы конструирования экологических преступлений, последствием которых является вред жизни и здоровью человека. Делается вывод о необходимости изменения подхода к моделированию рассматриваемых преступлений, что будет обеспечивать надежную охрану непосредственному объекту посягательства.

Ключевые слова: Последствия преступления, вред жизни и здоровью человека, экологические преступления, экологический вред.

Loktionova V.V. Some Aspects of Crimes Construction against Environment

The article deals with the analysis of problems concerning environmental crimes construction which consequences cause harm to the life and health of a person. It has been made a conclusion about the necessity of approach change to the modelling of the crimes under consideration that will provide the secure protection to the direct object of encroachment.

Key words: crime consequences, harm to the life and health, ecological crimes, environmental harm.